

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/7/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122011145
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3122011145.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Michala Antalu a JUDr. Jozefa Janíka na neverejnom zasadnutí konanom dňa 19. januára 2023 prejednal sťažnosť odsúdeného X. D., nar. XX.XX.XXXX v B., trvale bytom U. B., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Ilava, ktorú podal proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 37PP/330/2022 zo dňa 09.11.2022 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného X. D. zamietá, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 2T/81/2020 zo dňa 12.10.2020 bol X. D. odsúdený pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 9 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Ďalším trestným rozkazom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 0T/60/2021 zo dňa 28.07.2021 bol X. D. odsúdený opätovne pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a) Tr. zák. už na trest odňatia slobody vo výmere 10 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Uznesením súdu prvého stupňa bol podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 415 ods. 1 Tr. por. zamietnutý návrh odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu vyššie uvedených trestov odňatia slobody.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odsúdený sťažnosť, ktorú zahlásil do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení. Do rozhodnutia krajského súd však svoju sťažnosť už bližšie písomne neodôvodnil.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí, na vykonanie ktoré mal splnené všetky zákonné podmienky. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa ďalej vyplýva, že tento sa zaoberal zákonnými podmienkami pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. zák. Možno prisvedčiť

názoru súdu prvého stupňa v tom, že odsúdený spĺňa formálnu podmienku z pohľadu dĺžky doteraz vykonaných trestov odňatia slobody (v súčte už vykonal viac ako polovicu z výmery všetkých uložených trestov odňatia slobody).

Krajský súd ďalej uvádza, že pokiaľ ide o splnenie prvej materiálnej podmienky pre podmiennečné prepustenie spočívajúcej v polepšení sa, tak písomné odôvodnenie napadnutého uznesenia je nezrozumiteľné. Súd prvého stupňa na stranách 4 a 5 uviedol, že u odsúdeného „neboli splnené obe podmienky materiálne (iba jedna)“, následne uviedol, že podmienka polepšenia „bola splnená“, ale v tom istom odseku ďalej uviedol, že „k riadnemu naplneniu prvej materiálnej podmienky v uvedenom prípade nedošlo“, a nakoniec uviedol aj to, že u odsúdeného „nemôže konštatovať, že možno od neho očakávať riadne vedenie života po jeho podmiennečnom prepustení, a preto ... nie je splnená ani druhá materiálna podmienka“. Avšak takéto zistenie krajský súd nevedlo už k potrebe zmeny, resp. zrušenia napadnutého uznesenia.

Odhliadnuc od vyššie uvedeného krajský súd podrobným preskúmaním veci zistil, že u odsúdeného neboli splnené obidve materiálne podmienky spočívajúce v polepšení sa a očakávaní vedenia riadneho života na slobode. K tomu krajský súd dodáva, že splnenie týchto zákonných podmienok je predmetom dokazovania na verejnom zasadnutí a v súlade s ustanovením § 2 ods. 12 Tr. por. preto majú konajúce súdy hodnotiť dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu, a to jednotlivo i v ich súhrne.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

V hodnotení ústavu na výkon trestu sa konštatuje, že postoj odsúdeného k trestnej činnosti je nekritický. Krajský súd k tomu uvádza, že takýto postoj odsúdeného nemôže byť prejavom polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky po vykonaní prevažnej časti uložených trestov odňatia slobody stále neuvedomuje (nepripúšťa). Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy, pričom krajský súd nezistil také skutočnosti, ktoré by takéto konštatovanie uvedené v hodnotení ústavu na výkon trestu akýmkoľvek spôsobom spochybňovali. Navyiac nekritickosť odsúdeného k spáchanej trestnej činnosti vyplynula aj z jeho vyjadrení na verejnom zasadnutí

Taktiež doterajší výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného nemožno hodnotiť ako svedčiaci o jeho polepšení. Aby mohol byť takýto záver opačný, musel by „pred súdom stáť iný človek, s iným hodnotením“. V hodnotení ústavu na výkon trestu sa totiž konštatuje, že odsúdený len čiastočne plní program zaobchádzania.

Krajský súd uvádza, že v rámci výkonu trestu odňatia slobody sa zaobchádzaním rozumie súhrn takých aktivít, ktorých účelom je diferencovaným spôsobom zabezpečiť výkon práv a povinností podľa Zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, podporovať a rozvíjať zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti, úctu k iným, sebaúctu a pozitívny vzťah k rodine. Na splnenie takéhoto účelu sa na odsúdeného vypracúva program zaobchádzania, ktorý ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štruktúrované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

Prijatie a pozitívny vzťah odsúdeného k programu zaobchádzania je základným predpokladom účinnosti trestu. V prípade odsúdeného X. D. je ale potrebné konštatovať, že podľa hodnotenia ústavu na výkon trestu ciele programu zaobchádzania plní čiastočne až v 2 oblastiach - v bodoch edukácia a voľný čas.

Možno uzavrieť, že doterajší výkon trestu odňatia slobody nemal na odsúdeného dostatočné výchovné pôsobenie a odsúdený v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody dostatočne nepreukázal schopnosť viesť riadny život.

Na úplný záver k nespĺneniu prvej materiálnej podmienky spočívajúcej v polepšení sa krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže potom dospieť k záveru, že by po podmieničnom prepustení na slobode už viedol riadny život.

Krajský súd len pripomína, že zmyslom podmieničného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu, bol páchatel' automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmieničné prepustenie je totiž na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

V zhode s názorom súdu prvého stupňa aj krajský súd považuje nápravu odsúdeného za podstatne sťažujúcu, a to z dôvodov, ktoré podrobne rozviedol súd prvého stupňa. Krajský súd na tomto mieste len v celom rozsahu poukazuje na jeho správne úvahy a závery, s ktorými sa stotožňuje. Vedenie riadneho života nemožno u odsúdeného predpokladať vzhľadom k jeho doterajšiemu životu, počtu skorších odsúdení, recidívy trestnej činnosti, ako aj opakovaným výkonom trestov odňatia slobody, ktoré sa u neho zjavne minuli účinku, vrátane dvoch skorších podmieničných prepustení z výkonov takýchto trestov, nakoľko sa následne dopúšťal opätovne ďalšej úmyselnej trestnej činnosti.

I keď ústav na výkon trestu odporučil podmieničné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody s (probačným) dohľadom, ani krajský súd sa s takýmto odporúčaním nestotožnil, majúci na zreteli už vyššie uvedené. Navyiac bolo potrebné prihliadnuť aj k tomu, že odsúdený vykonáva tresty odňatia slobody v ústave na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Na vyššie uvedených záveroch nemohlo zmeniť nič ani prezentované odhodlanie odsúdeného viesť po prepustení na slobodu už riadny život, vrátane písomných príslubov jeho blízkych osôb (družky a súrodencov).

Účelom trestu je totiž aj ochrana spoločnosti pred páchatel'om trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je preto v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu nariadených trestov odňatia slobody, aby ich odsúdený vykonal v celosti (so zohľadnením skutočnosti, že odsúdený už nebude môcť do skončenia výkonu trestu odňatia slobody účinne navrhnuť svoje podmieničné prepustenie - § 415 ods. 1 Tr. por.).

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, keď odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.